

Bruk av data fra Husdyrregisteret, Kukontrollen og Storfekjøttkontrollen til utmåling av produksjonstilskudd på storfe

Innhold

1 Bakgrunn	2
2 Etablerte kilder til storfedata 2023.....	3
Husdyrkontrollene Kukontrollen og Storfekjøttkontrollen	3
Husdyrregisteret	4
3 Dokumentasjonsbehov ved søknad om produksjonstilskudd for storfe.....	5
Søknadskoder produksjonstilskudd storfe 2022	5
Data som understøtter søknad om produksjonstilskudd storfe	5
Rapporteringshastighet til Husdyrregisteret	7
Datakvalitet – forbedring ved å ta i bruk nye datakilder.....	7
4 Bruk av datakildene for utfasing av telledato.....	8
Skisse til løsning	9
5 Videre anbefaling.....	10
VEDLEGG.....	11

Forklaring forkortelser:

HR – Husdyrregisteret i Mattilsynet

KK – Kukontrollen i Mimirol

SFK – Storfekjøttkontrollen i Animalia

1 Bakgrunn

Telledato som utgangspunkt for søknad om produksjonstilskudd og de negative effektene av dette har vært utredet flere ganger, senest i 2014¹. Temaet har igjen blitt aktualisert gjennom OPS-samarbeidet og de negative effektene er gjort rede for gjennom et notat² fra partene.

Slaktetidspunkt som er optimalisert rundt nåværende tilskuddsordning gir en suboptimal utnyttelse av slaktelinjene og behov for periodevis oppbemanning på slakteriene. I tillegg medfører ordningen behov for innfrysing av kjøtt for å tilpasses markedet. Ordningen har også effekt på import og toll, på prisløyper til produsent samt økte fôr- og driftskostnader på gårdene. Kostnadmessig gir dagens tilskuddsordning bøndene og næringen en antatt årlig kostnad på minst 20 millioner kroner, trolig er kostnaden langt høyere.

3.11.2022 ble det besluttet å sette ned to arbeidsgrupper som skal se på temaet på nytt. Gruppene skulle legge frem sine resultater til koordineringsgruppa i OPS Landbruk innen 1. februar 2023, dette er senere justert til 1. mars.

Bondelaget tok initiativ til en arbeidsgruppe for å foreslå metoder for utmåling av produksjonstilskudd basert på eksisterende husdyrregister- og husdyrkontrolldata på storfe.

Animalia tar initiativ til en arbeidsgruppe sammen med Mimiro som skal vurdere dagens datakvalitet i husdyrregister og husdyrkontroller og bistå Bondelaget med data for simulering av tilskuddsutmåling. Videre skal Animalia og Mimiro foreslå tiltak for forbedring av datakvalitet på dokumentasjon av dyreflyten på storfe på kort og lenger sikt.

Denne rapporten er sluttproduktet fra sistnevnte arbeidsgruppe. Arbeidsgruppen har bestått av Torkel Randem og Torgeir Wiik fra Mimiro, Nancy Amanda Hessen fra Mattilsynet, Solveig Bjørnholt og Marit Lystad fra Animalia.

Arbeidsgruppen har sett på muligheter og begrensninger knyttet til Husdyrregisteret og husdyrkontrollene som grunnlag for utmåling av produksjonstilskudd. Vi har sett på hvorvidt datagrunnlaget gir et sikkert grunnlag til å kunne beregne antall storfe i de tre søknadskategoriene melkeku, ammeku og øvrige storfe på en gitt dato/for en gitt periode. Denne gruppen har ikke vurdert metoder/modeller for tilskuddsberegning og hvilke perioder metoden skal bruke ei heller konsekvenser for forvaltningen som følge av en endring av modell.

Utredningen fra 2014 har gitt arbeidsgruppen et godt utgangspunkt for arbeidet og mange av vurderingene i rapporten anses relevante også i 2023. Den gang ble hovedårsaken til dårlig datakvalitet i Husdyrregisteret (HR) begrunnet med at produsentene unnlot å rapportere innenfor de gitte fristene. Rapporteringsstatistikken viser en tydelig forbedring av rapporteringshastighet fra 2014 til i dag, men med fortsatt forbedringspotensiale. Tall fra 2013 viste at ca. 42 % av de rapporteringspliktige hendelsene ble rapportert innen fristen på 7 dager. Tilsvarende tall fra 2022 er 67 %.

¹ «Utredning om bruk av Husdyrregisteret for storfe i tilskuddsforvaltningen», Statens landbruksforvaltning Rapport-nr: 13/2014

² «Dokumentasjon av dyreflyt i norsk husdyrproduksjon – avvikling av telledato på husdyr utløsende for et bedre system og uttak av store samfunnsøkonomiske gevinster» OPS-landbruk 2022.

2 Etablerte kilder til storfedata 2023

Husdyrkontrollene Kukontrollen og Storfekjøttkontrollen

Kukontrollen (KK) er mjølkeprodusentenes informasjonssystem og datagrunnlaget for styringsverktøyene i melkeproduksjon. KK skal skaffe det enkelte medlem informasjon og dokumentasjon om egen besetning som grunnlag for planlegging, styring og kvalitetssikring i mjølkeproduksjon.

Storfekjøttkontrollen (SFK) er et styringsverktøy for storfekjøttprodusenter og skal på bakgrunn av hendelser registrert i besetningen systematisere informasjon og dokumentasjon om buskapen som grunnlag for planlegging, styring og kvalitetssikring av produksjonen.

Kukontrollen og Storfekjøttkontrollen har toveis integrasjon med Husdyrregisteret (HR) i Mattilsynet. Ved å benytte en av husdyrkontrollene og fortløpende registrere hendelser i besetningen oppfyller produsent sin rapporteringsplikt til Husdyrregisteret og med det landdyrsporbarhetsforskriften³.

For å anslå oppslutning om de to husdyrkontrollene har gruppen sammenlignet Landbruksdirektoratets tall fra søknad om produksjonstilskudd 1. Oktober 2022 med antall produsenter og dyr som har var registrert i SFK og KK på samme tidpunkt. Resultatene sees i tabell 1 og 2.

Tabell 1: Søknadstall tilskudd antall storfe per 1. Oktober 2022 og oppslutning om husdyrkontrollene

Antall dyr av ulike søknadskoder	Søkt tilskudd (LDIR)	Husdyrkontroller(KK og SFK)	Andel i kontroll
Antall storfe totalt (koder P120, P121, P119) ¹	909 146	894 000	98 %
Antall melkekyr (kode P120) ²	208 611	190 671	91 %
Antall ammekyr (kode P121) ³	114 581	97 984	85 %

Kriterier telling:

¹) SFK og KK: unike dyr uten utdato hos siste eier eller utdato etter telledato og fødselsdato > 1.1.05

²) KK: antall dyr, begrenset til de som har kalvet siste 15 mnd før telledato og levert melkeveing

³) SFK og KK: mor med kalving siste 15mnd, ikke melkeku i KK

Tabell 1 viser at over 98 % av alt storfe var registrert i husdyrkontrollene når det ble søkt om produksjonstilskudd 1. Oktober 2022. I overkant av 15 000 dyr var da ikke registrert i en husdyrkontroll. Tilnærmet 91 % av alle melkekyr er i registrert i KK på søknadstidspunktet og 85 % av alle ammekyr var registrert i de to husdyrkontrollene. Vi opplever en noe forsinket utmelding av dyr i begge kontrollene og tallet på oppslutning antas derfor å være noe overestimert.

³ [Forskrift som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om landdyranlegg og rugerier og sporbarhet av landdyr og rugeegg \(landdyrsporbarhetsforskriften\) - Lovdata](#)

Tabell 2: Antall besetninger som søkte om tilskudd til storfe per 1. Oktober 2022 og oppslutning om husdyrkontrollene

Antall besetninger ulike søknadskoder	Landbruksdir. (LDIR)	Husdyrkontroller (KK og SFK)	Andel i kontroll
Antall besetninger storfe totalt (P119, P120, P121) ¹	12 553	12 001	96 %
Antall besetninger melkekyr (P120) ²	6 665	6 321	95 %
Antall besetninger ammekyr (P121) ³	6 108	5 680	93 %

Kriterier for telling:

¹P119: LDIR: antall søkt tilskudd P119, SFK og KK: alle medlemmer på søknadsdato

²P120 LDIR: antall søkt tilskudd P120, KK: antall medlemmer levert melk rundt søknadsdato

³P121 LDIR: antall søkt tilskudd P121, SFK: antall medlemmer på søknadsdato, KK: medlemmer uten melkeleveranser rundt søknadsdato

Tabell 2 viser at 12 001 produsenter var medlem i husdyrkontrollene når det ble søkt om produksjonstilskudd 1. Oktober 2022. Det var 552 produsenter (4 %) som søkte om produksjonstilskudd som ikke var medlem i husdyrkontrollene på søknadstidspunktet. Dette bekreftes når man ser på datakildene som rapporterer til Husdyrregisteret. I KK er nær 95 % av melkeprodusentene medlemmer, mens oppslutningen av ammekuprodusenter er 93 % i sum for begge kontrollene.

Husdyrregisteret

Springskrav på storfe ble innført i Norge gjennom forskrift 31. desember 1998 nr 1482 om merking, registrering og rapportering av storfe. Det norske husdyrregisteret (HR) ble opprettet og i en årrekke drevet som en selvstendig database før det i 2009 ble innlemmet i Mattilsynets tilsynssystem, MATS. Hovedformålet med registeret er, til enhver tid å kunne spore storfe, og hvilken driftsenhet/anlegg de tilhører.

Alle driftsenheter skal registreres inn og meldes ut ved hhv. etablering/avvikling av storfehold. Alle storfeindivid skal ligge registrert under angjeldende storfehold. Hendelser for hvert individ i dyreholdet skal rapporteres innen en gitt frist og hendelseshistorikken for hvert individ skal framgå av registeret. <https://www.mattilsynet.no/dyr/produksjonsdyr/storfe/rappport-til-husdyrregisteret>

I dag benytter de aller fleste storfeprodusenter seg av husdyrkontrollene for å registrere hendelser knyttet til sine dyr. Husdyrkontrollene har en toveis integrasjon mot husdyrregisteret, slik at produsentene får oppfylt sine registreringsforpliktelser ved å benytte seg av en av disse. Et mindretall på rundt 4 % registrerer i dag husdyrhendelser direkte i Mattilsynets skjematjeneste.

3 Dokumentasjonsbehov ved søknad om produksjonstilskudd for storfe

Søknadskoder produksjonstilskudd storfe 2022

Per januar 2023 kan husdyrprodusenter søke produksjonstilskudd for storfe to ganger i året; 15. mars og 15. oktober. Søker angir antall dyr av kategoriene melkeku, ammeku og øvrig storfe som foretaket disponerer 1. mars og 1. oktober. Dyretilskuddet utbetales februar året etter. Tabell 3 viser søknadskodene der søker oppgir antall storfe. Dersom man driver økologisk storfeproduksjon og/eller med bevaringsverdige storferaser skal man i tillegg oppgi antall dyr også for disse to søknadskodene. Kravene er regulert i [forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket](#).

Tabell 3. Søknadskoder storfe per 1.1.2023, Landbruksdirektoratet

Kode	Dyr	Ytterligere beskrivelse
120	Melkekyr	Kyr som er i melkeproduksjon hos foretak som enten har disponibel melkevoté eller lokalforedlingskvoté, og som har kalvet i løpet av de siste 15 månedene (18 måneder for kyr som er berettiget tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser).
121	Ammekyr	Kyr som ikke er melkekyr (se forklaring til kode 120), og som har kalvet i løpet av de siste 15 månedene (18 måneder for kyr som er berettiget tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser).
118	Ammekyr av minst 50 % av følgende raser:	Ammekyr av minst 50 prosent av rasene Hereford, Charolais, Aberdeen Angus, Limousin, Kjøttsimmental, Blonde d'Aquitaine, Highland Cattle, Dexter, Piemontese, Galloway, Salers, Tiroler Grauvieh eller Wagyu. Hvis et foretak har både ammekyr (kode 121) og melkekyr (kode 120), mottar foretaket kun husdyrtilskudd og driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon for ammekyrne som er av minst 50 prosent av disse rasene (kode 118).
119	Øvrige storfe	Storfe som ikke er melkeku (kode 120) eller ammeku (kode 121) dvs. kalver, ungoxer, okser, kviger og kyr som ikke har kalvet de siste 15 månedene (18 måneder for kyr som er berettiget tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser). Her fører du også opp kyr som har kalvet i løpet av de siste 15 (18) månedene, men som ikke oppfyller kravet til vanlig jordbruksproduksjon.

Data som understøtter søknad om produksjonstilskudd storfe

De tre datakildene beskrevet i forrige kapittel dekker det meste av dokumentasjonsbehovet ved søknad om produksjonstilskudd for storfe. Rapporten fra 2014 tok opp flere problemstillinger vedrørende hvilke data Husdyrregisteret den gang inneholdt og kvaliteten på disse data. Tabell 4 gir en oversikt over dagens situasjon, hvor alle datakildene er vurdert. Vi redegjør mer i detalj i avsnittene under tabellen.

Tabell 4. Databehov ved søknad om produksjonstilskudd – status for HR, KK og SFK
Grønt angir at data finnes – rødt angir mangel på data

Informasjon	HR	KK	SFK
Kjønn			
Fødselsdato			
Rase			
Kalvingsdatoer	1		
Kategori/status: Melkeku – ammeku – øvrig storfe	2		
Dato inn og ut av besetning			

1. Krav om kalving.
 HR har ikke kalvingsdato for kyr, den finnes indirekte via kalvens fødselsdato.
 Dødfødte kalver rapporteres ikke til HR, men mor er tilskuddberettiget som ku med kalving siste 15/18 mnd. Se avsnitt under tabell.
2. Status på hvorvidt et dyr er en melkeku, ammeku eller øvrig storfe kan ikke med sikkerhet utledes fra HR.
 Se avsnitt under tabell.

Rase

Alle datakildene har dokumentasjon på rase, ned til 16 rasedeler. Rase benyttes bl.a. ved klassifisering av slakt, som grunnlag for spesialproduksjoner (kjøttfe-tillegg m.fl.) og ved tilskudd for bevaringsverdige raser. Dette gjør at produsent har et aktivt forhold til dokumentasjon av rase og et sterkt incitament til at den er korrekt angitt.

Krav om kalving

Tilskuddsregelverket har krav om kalving siste 15 måneder for å oppnå tilskudd for melkeku/ammeku. Kravet er 18 mnd for bevaringsverdige raser. En drektighet som resulterer i en kasting er ikke tilskuddsberettiget, dødfødsler er tilskuddberettiget. HR har i dag ingen informasjon om kalvinger der kalv enten er dødfødt eller dør før merking. Disse kyrne fremstår derfor i HR som uten kalving gjeldende år. Dette må utbedres dersom HR skal benyttes til tilskuddsutmåling. Husdyrkontrollene har dokumentasjon på dette. Husdyrkontrollene har også kalvingshistorikk på kyrne og dermed kalvingsintervallet som vil dekke dokumentasjonskravet for kalving.

Kategori dyr og angivelse av status

Melkeku, ammeku, avlsdyr og ungdyr er angivelse av dyrekategori som i dag registreres i Husdyrkontrollene. Kombinert med data om kalving og melkeveiinger kan man avlede hvorvidt et dyr i søknaden kan få status som melkeku, ammeku eller øvrig storfe. Dette kan i dag ikke med sikkerhet utledes fra HR, her må man bruke husdyrkontrollene. I Storfekjøttkontrollen kategoriseres alle hunddyr med registrert kalving som avlsdyr og de vil få status som ammeku i søknads-sammenheng. Alle andre dyr vil få status som øvrig storfe. I Kukontrollen registreres både kalving og melkeavdrått (melkeveiinger), med tilhørende datoer. Med denne informasjonen vil man dokumentere at kua har status som melkeku. Noen besetninger registrerer ikke melkeveiing og man vil derfor ikke med sikkerhet kunne si at disse kyrne faktisk er melkekyr. Husdyrkontrollene må derfor legge opp til at produsent ajourfører dyrets status som melkeku, ammeku eller øvrig storfe løpende gjennom året, gjerne som månedlige rutiner. Når tilskuddet nå kobles til status på dyrematerialet mener gruppen at produsent sitt incitament til å holde dette mer ajourført øker vesentlig.

For melkebesetninger som i tillegg til å ha melkekyr også har noen kyr som ammekyr vil data om kyrnes rase og bondens angivelse av status gi rett datagrunnlag inn i søknaden. Det forbedringspotensiale i produsentens angivelse av dette i dag.

Husdyrkontrollene kan legge opp til at produsent gis en oversikt over dyrematerialet ved månedlige kontroller, for å øke graden av kontroll for produsent og forenkle prosessen når søknaden finner sted. Løsningen må tilpasses den valgte modellen.

Rapporteringshastighet til Husdyrregisteret

Bedre IT-verktøy for produsent, eksempelvis gjennom webapplikasjoner tilpasset bruk på mobil og en «mer digital bonde» gjør at rapporteringshastigheten stadig bedres. Den er likevel ikke innenfor regelverkskravene etter landdyrsporbarhetsregelverket som beskrevet på side 4. Teknisk sett er det ingen hinder for at produsent kan rapportere lovpålagte opplysninger løpende og innen gitte frister. For alle andre hendelser enn kalving er fristen 7 dager, for kalving er fristen 28 dager (21 dager for å merke kalv, deretter 7 dager til å rapportere merking). Tabell 5 viser rapporteringshastighet til Husdyrregisteret for alle hendelser og dataleverandører i 2022 på dag 7, 14, 21 og 30. Tall fra 2013 viste at 42 % av de rapporteringspliktige hendelsene ble rapportert innen 7 dager. Tilsvarende tall fra 2022 er 67 %, på dag 30 er 91 % av hendelsen registrert. I vedlegget sees disse data brutt ned på type hendelse for hver av dataleverandørene Kukontrollen, Storfekjøttkontrollen og skjematjenesten.

Tabell 5: Rapporteringshastighet til Husdyrregisteret for snitt av alle hendelser og dataleverandører i 2022, Mattilsynet

Rapporteringshastighet fordelt på dataleverandør

Dataleverandør	Hendelser	7 d	% 7 d	14 d	% 14 d	21 d	% 21 d	30 d	% 30 d
Annen dataleverandør (i hovedsak Mattilsynet)	44220	25302	57 %	31319	71 %	33351	75 %	34987	79 %
KLF	190764	161911	85 %	186648	98 %	188390	99 %	189092	99 %
Kukontrollen	530368	326370	62 %	404548	76 %	443764	84 %	474233	89 %
Nortura	397297	314149	79 %	362461	91 %	375342	94 %	390230	98 %
Skjematjenesten	28020	9268	33 %	13066	47 %	15453	55 %	17617	63 %
Storfekjøttkontrollen	277404	148866	54 %	195437	70 %	215198	78 %	229741	83 %
Totalt	1468073	985866	67 %	1193479	81 %	1271498	87 %	1335900	91 %

Datakvalitet – forbedring ved å ta i bruk nye datakilder

Data fra husdyrkontrollene benyttes i daglig produksjonsstyring og inngår bl.a. i avlsarbeid på storfe i regi av Geno og TYR. Datagrunnlaget brukes f.eks. som dokumentasjon ved regnskapsføring og skatteoppgjør, og ved forsikringsoppgjør eller ved finansiering. Verdien av å ha korrekte data er stor for brukerne og datakvaliteten i disse registrene anses som god. Husdyrkontrollene har mange integrasjoner til andre fagsystemer, noe vi mener reduserer faren for tilpasninger av datagrunnlaget til en evt. ny beregningsmodell. Slaktedatoer kommer fra slakteriene, døde dyr kan dokumenteres med leveranser til Biosirk, Merkeregisteret i Mattilsynet regulerer størrelse på merkebestilling og hvilke merker som kan tas i bruk, kjøp og salg rapporteres av både kjøper og selger. Det eneste vi ser som er vanskelig å kontrollere er hjemmeslakt og dyr tapt på beite, men utstrakt bruk av dette vil raskt kunne oppdages da andelen av dette normalt sett er lav.

Det er i dag dobbel rapporteringsplikt for dyr som omsettes til slakt eller som livdyr. Først når både kjøper/slakteri og selger har utført sin rapporteringsplikt fremstår dyrene komplette i HR. Rapporten fra 2014 beskriver tiltak for å bedre komplettstatus. En sms-påminnelse vil være nyttig for å øke datatilfanget her, men flere tiltak er mulig. Husdyrkontrollene har i flere år varslet produsent om manglende rapportering av dette i sine webgrensesnitt, men vi ser fortsatt at selger ofte glemmer sin rapportering i forbindelse med livdyrsalg. Nye grep og bedre varsling må derfor til her.

Livdyrdata finnes i dag, men oppleves ikke å ha god nok kvalitet til at de per nå kan tas i bruk til å rapportere dyr som solgt og kjøpt til HR. Årsaken er at identifisering av individene som omsettes ikke oppleves sikker nok. I 2023 er store deler av storfepopulasjonen merket med elektroniske øremerker (RFID), noe som muliggjør elektronisk avlesning av dyrets identitet. Dersom slakteriene tar i bruk elektronisk avlesning av dyrs identitet ved omsetning vil kvaliteten på disse dataene øke og de vil kunne tas i bruk for å bistå produsent med registrering av kjøps- og salgshendelsen, tilsvarende det som gjøres med slaktedata. Nortura omsatte i 2021 nesten 51 000 kalv og 9 400 avlsdyr. De antas å stå for ca. 70 % av livdyromsetningen av storfe.

Arbeidsgruppen har en hypotese om at datakvaliteten kan økes hvis kjøp og salg av dyr kan gjennomføres etter samme modell som øvrig omsetning av eiendom. I dag benyttes det digitale signeringer av dokumenter ved kjøp og salg av bil eller kjøp og salg av eiendom. En mulig modell for å løse dette er at kjøper og selger signerer digitalt i samtid når transaksjonen skjer, altså når dyret formelt skifter eier. I dag eksisterer det gode løsninger for digitale signeringer av dokumenter/transaksjoner i markedet. En slik modell bør utredes i samarbeid med slakteriene som en sentral tredjepart i omsetningen av dyr fra en bonde til en annen.

Det understrekes at formålet til HR ikke er å ha et ajourført register for hvem som er rettmessig eier av dyret. Formålet til HR er å spore hvor dyret oppholder seg til enhver tid. En kjent praksis i dag som understøtter dette er ved leie av bedekningsokse. Dyret har fortsatt samme rettmessige eier, men dyret er hos en annen bruker/besetning for en gitt periode.

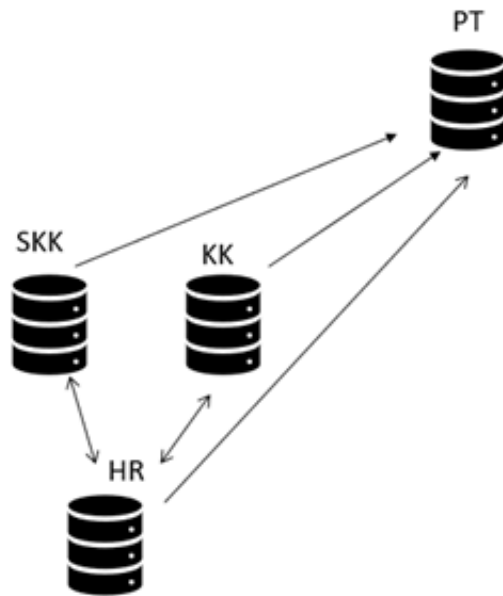
Arbeidsgruppen vil derfor foreslå en pilot mellom husdyrkontrollene og et par slakterier med gode systemer for livdyromsetning for å fremskaffe bedre dokumentasjon.

Når landbrukskontor i dag skal utøve kontroll av produksjonstilskuddssøknaden benyttes Husdyrregisteret (HR) som et utgangspunkt. Dersom det oppdages avvik mellom antall dyr søknaden og status i HR på søknadsdato, som ikke kan dokumenteres (f.eks. dødfødsler), kan produsent få avkorting i tilskuddet. Dermed er det grunn til å spørre seg hvor viktig datakvalitet i HR er for argumentasjon rundt det å ta HR i bruk i denne sammenheng, da det allerede i dag brukes på denne måten.

4 Bruk av datakildene for utfasing av telledato

Med utgangspunkt i de tre datakildene beskrevet over har arbeidsgruppen vurdert to alternativer for bruk av dataene i søknad om produksjonstilskudd på storfe.

Ett av alternativene arbeidsgruppen har jobbet med er en løsning der alle de tre datakildene Husdyrregisteret, Kukontrollen og Storfekjøttkontrollen bidrar med data inn i en ny tjenesteløsning for utmåling av produksjonstilskudd som eies og tas i bruk av Landbruksdirektoratet" (se figur 1 – datalag PT). De fleste data vil komme fra HR, men data som mangler i HR i dag berikes med data fra de to husdyrkontrollene. Data fra den nye tjenesteløsningen går inn i beregningen av ny modell for beregning av tilskudd for storfe. Eksempelet som gis nedenfor gir data til en modell basert på kudøgn/døgnssats. Datagrunnlaget fra de tre kildene gir mulighet til å se på andre beregningsmodeller, f.eks. basert på årsku/årsdag-beregninger, månedsbasis mm.

Figur 1. Skisse over datakilder til utmåling av produksjonstilskudd. PT=datagrunn til produksjonstilskuddssøknad)

Det andre alternativet som ble vurdert er forbedringer av dagens Husdyrregister (HR) for å møte dokumentasjonsbehovene i søknadsprosessen. Dette vil i så fall være å ta HR til bruk til et nytt formål enn det opprinnelige er utviklet for. Videre har Mattilsynet også signalisert tydelig at endring av dagens HR ikke kan prioriteres per nå. Det anses svært krevende å endre i HR så lenge det er så nært knyttet til MATS. Systemene er relativt komplekse, endringer vil bli kostbare og innebære en viss risiko gitt systemenes alder og kompleksitet. Arbeidsgruppen har derfor valgt å ikke gå videre med dette alternativet, men gir i neste avsnitt forslag til endelig skisse.

Skisse til løsning

Gruppens forslag er at husdyrprodusent under utfylling av søknad om produksjonstilskudd hos Landbruksdirektoratet får opp en oversikt over dyr i de ulike søknadskodene basert på datagrunnlaget fra HR/KK/SFK. Tabell 7 gir et eksempel på hvilke data som kan presenteres. Produsent må se over data og til slutt godkjenne data til bruk i søknaden. Vi mener det er viktig at produsent selv godkjenner dataene da produsent er ansvarlig for dokumentasjonen av husdyrproduksjonen og for rapportering av data til HR. Dersom det oppdages feil må produsent enten tilbake til grunnkilden for å korrigere data alternativt må de gis mulighet til å korrigere grunnlaget under søknaden. Produsenter som kun bruker HR og med det ikke har detaljert info om f.eks. dødfødsler eller status på kyr som mangler kalving må ha mulighet til å angi dette i sin søknad. Søknad må deretter suppleres med dyretall for økologisk storfe samt fylles inn for alle andre tilskudd som produsent søker på (grovfôr, avløsertilskudd, andre arter etc.).

Husdyrkontrollene har også data som kan si noe om forventning om kalving, f.eks. registrering av bedekning og drektighet. Dette kan være en mulig utvidelse av datagrunnlaget på sikt for å øke sikkerheten/kvaliteten på grunnlagsdata.

Tabell 7. Idéskisse til oversikt over data produsent må ta stilling til under søknadsprosess hos Landbruksdirektoratet.

Detaljert oversikt dager i buskap STORFEBONDEN og status for dyr for søknadsår 2022:

Individ	Kjønn	Kategori/ status 1.x.22	Innkjøpt	Inn i besetning	Ut av besetning	Slaktet/ solgt/død	Nest siste kalving	Siste kalving* (hake angir krav 15/18 mnd)	Rase ** (hake angir rasekrav)	Kategori/ status 31.12.22	Dager som angitt kategori(er)
Ku/kvige											
1234567 20100	Ku	Melkeku	Nei	01.12.17			3.1.21	1.4.22 ☑	100 % NRF	Melkeku	365 melkeku
1234567 20200	Ku	Melkeku	Nei	24.12.19				18.12.21 ☑	100 % NRF	Melkeku	365 melkeku
1234567 20300	Ku	Øvrig storfe	Nei	01.12.19				01.04.22 ☑	75 % Charolais ☑	Ammeku	90 øvrig storfe 270 ammeku
1234567 20400	Ku	Øvrig storfe	Nei	01.12.19	01.07.22	Nødslakt		01.06.22 Dødfødt kalv ☑	100 % Øst. rødkolle ☑	Ammeku	150 øvrig storfe 30 ammeku
1234567 20500	Ku	Melkeku	Nei	01.01.18				01.02.20	100 % NRF	Øvrig storfe	30? melkeku 335? øvrig storfe
Okser											
1234567 20600	Okse	01.04.22	Nei	01.04.22	01.08.22	Solgt	ir.	ir.	100 % NRF	Øvrig storfe	120 øvrig storfe
7654321 20700	Okse	01.09.21	Ja	✘ 01.02.22			ir.	ir.	100 % Charolais	Øvrig storfe	335 øvrig storfe
1234567 20800	Okse	01.01.21	Nei	01.01.21	01.04.22	Slakt	ir.	ir.	100 % Charolais	Øvrig storfe	90 øvrig storfe
Etc.											

*Kalving inkluderer kalving med levendefødte og dødfødte kalver. Dødfødsel markeres under kalvingsdato.

** Bevaringsverdig rase eller >75 % av godkjent kjøttferase.

✘ mangler rapport fra selger i HR

ir. = ikke relevant

5 Videre anbefaling

Arbeidsgruppen mener norsk storfeproduksjon er svært godt dokumentert gjennom datakildene beskrevet i rapporten. Blant annet er oppslutningen om husdyrkontrollene så stor at man bør ta disse aktivt i bruk som datakilder i tillegg til Husdyrregisteret i forbindelse med søknad om produksjonstilskudd på storfe. Gruppen mener det samlede datagrunnlaget inneholder data som muliggjør utfasing av telledato og overgang til en annen modell for utmåling av tilskudd til storfe.

Ved å samle data fra Husdyrregisteret, Kukontrollen og Storfekjøttkontrollen i en ny tjenesteløsning hos Landbruksdirektoratet vil dette bli en offentlig datakilde for data som inngår i søknad om produksjonstilskudd. Dermed likebehandles produsenter som registrerer direkte i HR med de som benytter en husdyrkontroll.

Arbeidsgruppene vil forslå at det utføres en begrenset pilot for uttesting av en slik ny tjenesteløsning der data fra Husdyrregisteret og husdyrkontrollene inngår i søknadsprosessen hos Landbruksdirektoratet. Her bør Landbruksdirektoratet, Mattilsynet og husdyrkontrollene delta. Vi anbefaler en begrenset pilot som omfatter relativt få besetninger. Vi bør ha med de ulike besetningstypene; melkeproduksjon, ammekuproduksjon, fôringsdyrbesetninger samt kombibesetninger. Vi bør også ha med besetninger som kun registrerer via HR. Piloten bør jobbe ut fra en datadrevet tilnærming og med konkrete case for å synliggjøre eventuelle mangler i datagrunnlaget. Parallelt med denne piloten foreslår gruppen en pilot mellom husdyrkontrollene og slakteriene som ser på mulighetene for sikrere dokumentasjon av livdyromsetningen, med sikte på at dette kan bli en ny datakilde inn i HR.

VEDLEGG

Kukontrollen

Gjennomsnittlig rapporteringshastighet (dager) pr hendelsetype

HENDELSETYPENAVN	januar	februar	mars	april	mai	juni	juli	august	september	oktober	november	desember
Avlivet	27	29	36	35	35	29	24	18	13	10	11	5
Dyr forsvunnet på beite	29	148	12	12	80	68	51	46	21	18	11	8
Dyr overført fra dyreholdet	21	15	22	25	23	29	25	18	12	12	11	6
Dyr overført til dyreholdet	29	23	37	35	32	33	26	19	12	15	12	6
Dyr sendt til slakt	20	11	13	14	14	16	14	12	10	11	10	7
Hjemmeslaktet dyr	38	68	32	43	44	44	30	28	18	22	10	7
Nyfødt dyr merket første gang	10	11	14	17	17	14	12	10	8	7	7	4
Selvdød	38	27	35	35	38	34	27	19	15	12	10	5

Gjennomsnittlig rapporteringshastighet

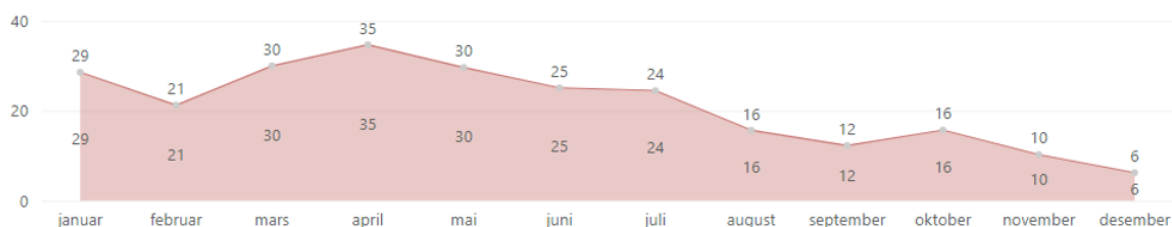
Figur 2. Rapporteringshastighet fra Kukontrollen til Husdyrregisteret for alle hendelser 2022, Mattilsynet

Storfekjøttkontrollen

Gjennomsnittlig rapporteringshastighet (dager) pr hendelsetype

HENDELSETYPENAVN	januar	februar	mars	april	mai	juni	juli	august	september	oktober	november	desember
Avlivet	33	30	31	39	39	33	21	26	20	13	8	4
Dyr forsvunnet på beite	73	51	2	7	101	100	57	53	27	12	11	5
Dyr mottatt til slakt	52	56	33	55	17	45	83	66	44	24	27	9
Dyr overført fra dyreholdet	66	38	54	56	48	54	45	29	16	24	17	8
Dyr overført fra livdyrhandler	10	10	12	11	9	11	10	10	15	13	18	7
Dyr overført til dyreholdet	49	28	38	42	40	40	39	24	15	22	15	9
Dyr overført til livdyrhandler	10	10	12	11	9	11	11	10	15	14	18	8
Dyr sendt til slakt	15	12	8	8	8	10	10	8	9	7	6	6
Hjemmeslaktet dyr	27	29	38	13	55	72	39	31	19	16	9	4
Nyfødt dyr merket første gang	23	22	35	42	46	42	41	33	15	12	11	5
Selvdød	50	33	35	38	36	43	40	25	18	12	9	5
Storfe slaktet	46	49	27	49	16	40	78	55	35	21	18	9

Gjennomsnittlig rapporteringshastighet

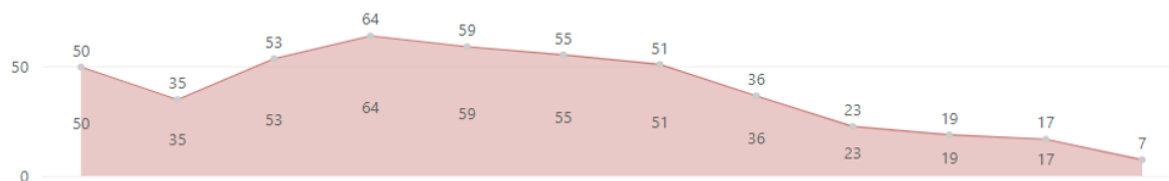
Figur 3. Rapporteringshastighet fra Storfekjøttkontrollen til Husdyrregisteret for alle hendelser i 2022, Mattilsynet

Skjematenesten i Mattilsynet

Gjennomsnittlig rapporteringshastighet (dager) pr hendelsetype

HENDELSETYPENAVN	januar	februar	mars	april	mai	juni	juli	august	september	oktober	november	desember
Andre forflytninger av svin	2	3	9		6	27	4		15	0		0
Avlivet	7	53	30	64	78	48	17	35	11	22	1	6
Dyr forsvunnet på beite		7	105	0	158	25	86	59	39	1		
Dyr mottatt til slakt	34	29	38	20	5	3	0	23	48	15	5	
Dyr overført fra dyreholdet	43	24	37	57	70	59	39	25	15	11	17	10
Dyr overført fra livdyrhandler	1		1	0	7	2		1	1	1	0	1
Dyr overført til dyreholdet	77	29	43	70	57	52	60	41	18	22	17	7
Dyr overført til livdyrhandler	1		1	0	7	2		1	1	1	0	1
Dyr sendt til slakt	46	50	63	59	58	57	48	39	28	22	19	7
Fellesbeite						0				0		
Forflytning av småfe mellom dyrehold	29	36	55	6	26	37	2	26	5	9	6	4
Forflytning av svin mellom dyrehold	3	7	9	23	19	18	29	12	10	6	7	6
Hjemmeslaktet dyr	59	60	77	65	126	74	50	39	16	25	19	5
Marked						0						
Nyfødt dyr merket første gang	38	31	56	67	61	63	53	38	23	20	15	7
Selvdød	46	36	37	64	65	34	56	45	11	15	7	5
Storfe slaktet	55	90	55	30	45	41	0	29	48	14	4	
Undervisning					139	116						
Utstilling				174								

Gjennomsnittlig rapporteringshastighet

Figur 4. Rapporteringshastighet fra Skjematenesten i MT til Husdyrregisteret for alle hendelser i 2022, Mattilsynet